
Uudet standardisuumennokset 2018

Tämä teksti perustuu suomalaisten Klubitalojen laatutyöryhmän työhön, joka päättyi syyskuussa 2017.

JOHDANTO

Klubitalojen kuntoutusmalli määrittää klubitalotoiminnan kansainvälisissä laatusuosituksissa eli standardeissa, joista maailmanlaajuinen klubitaloyhteisö on sopinut konsensusperiaatetta noudattaen. Näissä laatusuosituksissa ilmaistut periaatteet ovat klubitaloyhteisön menestyksen kannalta keskeisessä asemassa, kun psyykkisesti sairastuneita ihmisiä autetaan tulemaan toimeen ilman sairaalahoitoa ja samalla saavuttamaan sosiaalisia, taloudellisia, koulutuksellisia ja ammatillisia tavoitteita. Laatusuositukset toimivat myös jäsenten perusoikeuksien määrittelyä ja eettisenä ohjesääntönä henkilökunnalle, hallitukselle ja hallintoon osallistuville henkilöille. Laatusuositukset edellyttävät Klubitalon kunnioittavan jäseniään ja tarjoavan heille erilaisia mahdollisuuksia.

Klubitalojen laadunarvioinnin pohjana ovat Kansainvälisen Klubitalojen kehittämiskeskuksen (*Clubhouse International*) laatusuositukset.

Maailmanlaajuinen klubitaloyhteisö käy kahden vuoden välein läpi nämä laatusuositukset ja muuttaa niitä tarpeen mukaan. Tätä prosessia ohjaa Clubhouse Internationalin laatusuosituskomitea *Standards Review Committee*, joka koostuu eri puolilla maailmaa toimivien, Clubhouse Internationalin laatusertifikaatin saaneiden Klubitalojen jäsenistön ja henkilökunnan edustajista.

JÄSENYYS

1. Jäsenyys on vapaaehtoinen ja aikarajoitteeton.
2. Klubitalo hyväksyy itse uudet jäsenet. Jäseneksi pääsee jokainen, joka tarvitsee tukea mielenterveyden haasteissa. Jäsen sitoutuu yhteisön sääntöihin.
3. Jäsenet itse valitsevat, miten he osallistuvat Klubitalon toimintaan ja keiden kanssa he työskentelevät. Klubitalo ei velvoita osallistumiseen sopimusten, aikataulujen tai sääntöjen avulla.
4. Kaikilla jäsenillä on tasavertainen oikeus käyttää kaikkia Klubitalon tarjoamia mahdollisuuksia riippumatta diagnoosistaan tai toimintakyvystään.
5. Jäsenet osallistuvat halutessaan kaikkien asiakirjojen laatimiseen, jotka koskevat heidän osallistumistaan Klubitalon toimintaan. Kaikki tällaiset asiakirjat alle kirjoittaa sekä jäsen että henkilökuntaan kuuluva.
6. Jäsenillä on oikeus palata milloin tahansa klubitaloyhteisöön poissaolon pituudesta riippumatta, mikäli heidän paluunsa ei aiheuta uhkaa klubitaloyhteisölle.
7. Klubitalo pitää järjestelmällisesti yhteyttä niihin jäseniin, jotka eivät käy Klubitalolla, alkavat eristäytyä tai ovat sairaalahoidossa.

HENKILÖSUHTEET

8. Kaikki Klubitalon kokoukset ovat avoimia sekä jäsenille että henkilökunnalle. Klubitalolla ei ole pelkästään jäsenille tai henkilökunnalle tarkoitettuja kokouksia, joissa keskustellaan toimintaan liittyvistä päätöksistä ja jäseniin liittyvistä asioista.
9. Klubitalossa on henkilökuntaa riittävästi tukemaan jäsenten osallistumista, mutta niin vähän, että talon toiminta vaatii jäsenten aktiivisuutta.
10. Klubitalon henkilökunnalla on yleisluontoinen työnkuva. Henkilökunnalla on yhteinen vastuu kaikesta toiminnasta. Klubitalon ulkopuoliset vastuut eivät saa häiritä ainutlaatuista suhdetta jäsenten ja henkilökunnan välillä.

11. Vastuu Klubitalon toiminnasta on jäsenillä ja henkilökunnalla ja viime kädessä Klubitalon johtajalla. Keskeistä tässä vastuussa on jäsenten ja henkilökunnan sitoutuminen kaikkeen Klubitalon toimintaan.

TILAT

12. Klubitalo on erillinen toimija, jolla on oma nimi, osoite ja puhelinnumero.
13. Klubitalolla on omat toimitilat. Se on erillään mielenterveys-keskuksista ja laitoksista, eikä sen tiloja käytetä muuhun toimintaan. Klubitalon tilat on suunniteltu niin, että ne mahdollistavat työpainot-teisen päivän ja ovat samalla viihtyisät ja kooltaan sopivat sekä arvokkuutta ja kunnioitusta herättävät.
14. Kaikki Klubitalon tilat ovat jäsenten ja henkilökunnan käytössä.

TYÖPAINOTTEINEN PÄIVÄ

15. Työpainotteisen päivän aikana jäsenet ja henkilökunta vastaavat yhdessä Klubitalon toiminnasta. Klubitalo kiinnittää huomion jäsenten vahvuuksiin, taipumuksiin ja kykyihin. Klubitalon työpainotteiseen päivään ei sisälly lääkehoitoa eikä päiväkeskus- tai terapiatoimintaa.
16. Klubitalolla tehdään vain työtehtäviä, jotka syntyvät Klubitalon omista tarpeista. Ulkopuolisille ei tehdä maksullista tai ilmaista työtä Klubitalolla. Jäsenille ei makseta palkkaa klubitalotyöstä, eikä mitään palkkiojärjestelmiä ole.
17. Klubitalo on avoinna vähintään viitenä päivänä. Työpainotteinen päivä vastaa tavanomaisia työaikoja.
18. Klubitalo on organisoitu yhdeksi tai useammaksi työyksiköksi. Niissä on riittävästi henkilökuntaa, jäseniä ja mielekkäitä työtehtäviä koko päivän ajaksi. Yksiköiden kokouksia pidetään henkilösuhteiden ylläpitämiseksi sekä päivän töiden organisoimiseksi ja suunnittelemiseksi.
19. Kaikki Klubitalon työtehtävät on suunniteltu auttamaan jäseniä saamaan takaisin omanarvontuntonsa, itseluottamuksensa ja mielekkyyden elämälleen. Niiden ei ole tarkoitus olla mihinkään tiettyyn työhön valmentavaa koulutusta.

20. Jäsenillä on mahdollisuus osallistua kaikkiin Klubitalon töihin. Näitä töitä ovat esimerkiksi talon toiminnan ylläpitoon, hallintoon, jäseneksi ottoon ja perehdyttämiseen, yhteydenpitoon poissa oleviin jäseniin, vaikuttavuuden arviointiin, tiedotukseen ja suhdetoimintaan, henkilökunnan työhönottoon, perehdyttämiseen ja arviointiin liittyvät työt.

TYÖLLISTYMINEN JA KOULUTUS

21. Klubitalo mahdollistaa jäsentensä paluun ansiotyöhön siirtymätyön, tuetun työn ja itsenäisen työn avulla. Siksi Klubitalolla ei ole jäsenten työllistymistä varten sisäistä liiketoimintaa, erillisiä liikeyrityksiä eikä suojatyöpaikkoja.
22. Klubitalolla on oma siirtymätyöohjelma, joka tarjoaa jäsenille mahdollisuuden työskennellä avoimilla työmarkkinoilla. Klubitalon siirtymätyöohjelmaan kuuluu oleellisena piirteenä se, että Klubitalo takaa sijaisen kaikille siirtymätyöpaikoille jäsenten poissaolojen ajaksi. Lisäksi siirtymätyöohjelma täyttää seuraavat peruskriteerit:
- a. Halu tehdä työtä on tärkein yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa mahdollisuuteen päästä siirtymätyöhön.
 - b. Jäsenellä on mahdollisuus päästä siirtymätyöhön riippumatta siitä, kuinka hyvin hän on onnistunut edellisissä siirtymätyöpaikoissa.
 - c. Jäsenet työskentelevät työnantajan toimitiloissa.
 - d. Työnantaja maksaa suoraan jäsenille vähintään kunkin alan työehtosopimuksen mukaisen minimipalkan.
 - e. Siirtymätyöpaikat kattavat laajan valikoiman erilaisia työmahdollisuuksia.
 - f. Siirtymätyö on osa- ja määräaikaista, yleensä 15–20 tuntia viikossa, kestoltaan 6–9 kuukautta.
- Lukuohje:** *aika- ja tuntirajat kansainvälisten suositusten mukaiset. Suomessa käytännössä eivät täysin toteudu johtuen mm. Suomen tukijärjestelmän ominaispiirteistä ja jäsenten yksilöllisistä elämäntilanteista ja työnantajan tarpeista.*
- g. Jäsenten valitseminen ja perehtyminen siirtymätyöhön on Klubitalon, ei työnantajan vastuulla.

- h. Klubitalon jäsenet ja henkilökunta selvittävät yhdessä siirtymätyön vaikutukset jäsenen etuuksiin.

Lukuohje: *Suomessa Klubitalot myös keräävät tietoa esim. kannustinloukuista ja pyrkivät vaikuttamaan päättäjiin.*

- i. Siirtymätyöohjelmaa hoitavat Klubitalon henkilökunta ja jäsenet, eivät siirtymätyöhön erikoistuneet henkilöt.
- j. Klubitalon sisällä ei ole siirtymätyöpaikkoja. Taustaorganisaatiossa olevien siirtymätyöpaikkojen täytyy olla Klubitalon ulkopuolella ja täyttää kaikki edellä mainitut kriteerit.

- 23. Klubitalolla on tuetulle ja itsenäiselle työlle omat ohjelmat, joiden tarkoitus on auttaa jäseniä hankkimaan työtä, säilyttämään työpaikkansa ja saamaan entistä parempia työpaikkoja. Klubitalotoiminnassa tuetulle työlle ominaista on se, että Klubitalo pitää yhteyttä jäseneen ja työnantajaan. Jäsenet ja henkilökunta sopivat yhdessä, millaista tukea ja kuinka usein tarvitaan ja missä paikassa tätä tukea annetaan.
- 24. Itsenäisessä työssä käyvillä jäsenillä on käytettävissään kaikki Klubitalon tukimuodot ja palvelut, kuten etuuksiin ja asuntolanteeseen sekä hoidollisiin, oikeudellisiin, taloudellisiin ja henkilökohtaisiin asioihin liittyvä tuki. He ovat tervetulleita kaikkeen Klubitalon toimintaan.
- 25. Klubitalo auttaa jäseniä pääsemään ammatillisiin ja koulutuksellisiin tavoitteisiinsa hyödyntämällä Klubitalon ulkopuolisia koulutusmahdollisuuksia. Klubitalon sisäisissä koulutuksissa hyödynnetään olennaisesti jäsenten opetus- ja ohjaustaitoja.

TALON TOIMINTA

- 26. Klubitalo sijaitsee alueella, joka on hyvien kulkuyhteyksien päässä, jolloin toimintaan osallistuminen ja siirtymätyössä käyminen on mahdollista. Klubitalo tarjoaa tai järjestää toimivia vaihtoehtoja silloin, kun julkiset kulkuyhteydet ovat puutteelliset.
- 27. Klubitalon jäsenet ja henkilökunta tarjoavat yhteiskunnallisia tukipalveluja, jotka on sijoitettu Klubitalon työyksiköihin. Niihin kuuluu oikeuksiin ja

etuuksiin liittyvä apu, asuminen ja terveiden elämäntapojen edistäminen sekä ohjaus *sote*-palveluiden piiriin.

28. Klubitalo tarjoaa jäsenilleen tukea, toimintaa ja mahdollisuuksia terveiden elämäntapojen omaksumiseen ja ylläpitämiseen.
29. Klubitalo on sitoutunut auttamaan kaikkia jäseniä löytämään turvallisia, asianmukaisia ja kohtuuhintaisia asumisvaihtoehtoja. Klubitalolla on käytettävissään nämä kriteerit täyttäviä asumismahdollisuuksia, tai ellei ole, Klubitalo kehittää oman asunto-ohjelmansa.

Klubitalojen asunto-ohjelmat täyttävät seuraavat peruskriteerit:

- a. Jäsenet ja henkilökunta vastaavat toiminnasta yhdessä.
- b. Jäsenet asuvat asunnoissaan omasta halustaan.
- c. Jäsenet valitsevat asuntonsa sijainnin ja huonetoverinsa.
- d. Toimintatapoja ja -periaatteita kehitetään Klubitalon muun kulttuurin kanssa yhdenmukaisella tavalla.
- e. Tuen määrää lisätään tai vähennetään jäsenen kulloistenkin tarpeiden mukaan.
- f. Jäsenet ja henkilökunta ylläpitävät aktiivisesti yhteyksiä auttaakseen jäseniä säilyttämään asuntonsa etenkin sairaalahoitajaksojen aikana.

Lukuohje: *Suomessa on muutenkin riittävästi sosiaalisin perustein järjestettyjä asumispalveluja.*

30. Klubitalo arvioi vaikuttavuuttaan objektiivisesti ja säännöllisesti, mihin kuuluu kansainvälisen klubitaloverkoston laadunarviointi.
31. Klubitalon johtaja, jäsenet, henkilökunta ja muut organisaatioon kuuluvat osallistuvat kahden tai kolmen viikon klubitalokoulutukseen koulutuskeskuksessa.
32. Klubitalolla on virkistys- ja vapaa-ajan toimintaa iltaisin ja viikonloppuisin. Juhlapäiviä vietetään niiden varsinaisina kalenteripäivinä.

RAHOITUS, JOHTO JA HALLINTO

33. Klubitalolla on itsenäinen hallitus. Jos Klubitalolla on taustaorganisaatio, on sillä myös erillinen neuvoa-antava hallitus. Klubitalon hallituksen jäsenet pystyvät tarjoamaan Klubitalolle taloudellista, oikeudellista, työllistymistä edistävää, etujärjestöihin liittyvää tai yhteiskunnallista tukea sekä etujen ajamista.
34. Klubitalo laatii oman budjettinsa ja noudattaa sitä. Hallitus hyväksyy budjetin tai neuvoa-antava hallitus tukee sitä. Hallitus tai neuvoa-antava hallitus esittää näkemyksensä ja antaa suosituksia budjettia varten ennen tilikauden alkua ja seuraa budjetin toteutumista säännöllisesti tilikauden aikana.
35. Henkilökunnan palkat ovat kilpailukykyisiä verrattuina muualla mielenterveysalalla maksettaviin palkkoihin.
36. Klubitalolla on asianmukaisten viranomaisten tuki ja tarpeelliset luvat. Klubitalo toimii yhteistyössä sellaisten henkilöiden ja organisaatioiden kanssa, jotka voivat lisätä Klubitalon vaikuttavuutta yhteiskunnassa.
37. Klubitalolla on avoimia kokouksia ja toimintatapoja. Ne tukevat jäsenten ja henkilökunnan aktiivista osallistumista päätöksentekoon. Klubitalolla päätetään asioista, jotka koskevat hallintoa, toimintaperiaatteita sekä Klubitalon tulevaisuuden suuntalinjoja ja kehittämistä yleensä konsensusperiaatetta noudattaen.